

Od Redakcji

W języku polskim istnieją dwa słowa, których znaczenia łączą się z niezwykle obfitą treścią wypełniającą najnowszy numer „Quarta”. Słowa te to „wędrownka” i „podróż”. Przy pozorach bliskości są one od siebie odległe semantycznie, związane bądź z naszym życiem w jego wymiarze egzystencjalnym, ogólnym, bądź bardziej konkretnym i doraźnym. Piszę o tym, ponieważ nie sposób w krótkim wprowadzeniu streścić ogromu materiału faktograficznego oraz interpretacyjnego zawartego w tekstach prezentowanych Państwu w najnowszym numerze naszego kwartalnika.

W dziewięciu rozprawach poświęconych, najogólniej mówiąc, artystycznym podróżom i artystom w podróży w czasach nowożytnych (głównie XVII–XVIII w.) możemy bowiem odnaleźć ślady i opisy tych wypraw, poczynając od artystów z podalpejskiego regionu Ticino, którzy peregrynowali w poszukiwaniu pracy i zamówień do Europy Środkowej (Jana Zapletalová), od włoskiej podróży Carla G. Langhansa (Jerzy K. Kos) czy od wyjazdu do Polski z Paryża Jana Piotra Norblina de la Gourdain (Konrad Niemira). Bywają jednak również inne, bardziej wirtualne podróże, takie jak wędrownki motywów artystycznych i cyrkulacja przechowywanych w bibliotekach wizerunków odległych regionów, oddziaływania tekstów religijnych na dzieła sztuki oraz zmiany dokonywane w projektach architektonicznych pod wpływem wymogów konkretnej chwili historycznej. One także znajdują odzwierciedlenie w najnowszym „Quarcie” (Teresa Tylicka, Jacek Tylicki, Marcin Wiśłocki, Tadeusz Bernatowicz). Zawarty w nim został też blok tekstów poświęconych podróżom edukacyjnym po Europie młodych polskich magnatów w wiekach XVII i XVIII (Adam Kucharski, Małgorzata Wyrzykowska). Ostatni zamieszczony w naszym kwartalniku artykuł, autorstwa Anny Schultz i Marty Wróblewskiej, łączy zaś epokę nowożytną z czasami nam bliższymi. Opis podróży odbytej przez Daniela Chodowieckiego w XVIII stuleciu z Berlina do Gdańska i powtórzenia tej podróży przez artystów polskich w 2018 r. stanowi przedstawienie przykładu „postmodernistycznej” recepcji konkretnych wydarzeń z przeszłości, przeistoczonych w materiał sztuki współczesnej.

I na tym zakończyłbym moje wprowadzenie, gdyby nie interesująca polemika Marka Zgórniaka z zamieszczonym w numerze 1 „Quarta” z 2019 r. artykułem Ireny Olchowskiej-Schmidt, którego tematem był ewentualny plagiat dokonany przez jednego z najbardziej znanych malarzy polskich XIX w. – Józefa Brandta.

Podróż, jak wiemy, to nie tylko przemieszczanie się w przestrzeni, ale również okazja do wymiany myśli i do zintensyfikowanego intelektualnie istnienia. Mam nadzieję, że lektura naszego kwartalnika pomoże wypełnić naszym Drogim Czytelnikom i Czytelniczkom wszystkie te szlachetne cele i wzniosłe zadania.

Z tego miejsca chciałbym podziękować Profesorowi Andrzejowi Koziełowi, pomysłodawcy i redaktorowi tematycznemu tego numeru, za owocną współpracę.

W imieniu Redakcji
prof. dr hab. Waldemar Okoń

Editorial

In the Polish language there are two words whose meanings are linked to the extremely rich content filling the latest issue of “Quart”. These words are “wandering” and “travel”. With appearances of closeness, they are semantically distant from each other, connected either with our life in its existential, general aspect, or more concrete and immediate one. I mention it because it is impossible to summarize in a short introduction the vastness of factual and interpretative material contained in the texts presented to You in the newest issue of our quarterly.

In nine essays devoted, generally speaking, to artistic journeys and artists in early modern times (mainly from the 17th to the 18th century), we can find traces and descriptions of these voyages, starting with artists from the subalpine region of Ticino, who were peregrinating in search of work and commissions to Central Europe (Jana Zapletalová), from the Italian journey of Carl G. Langhans (Jerzy K. Kos) or from the departure to Poland from Paris of Jan Piotr Norblin de la Gourdain (Konrad Niemira). However, there are also other, more virtual travels, such as the wandering of artistic motifs and the circulation of images of distant regions stored in libraries, the influence of religious texts on works of art, and changes made to architectural designs under the influence of the requirements of a particular historical moment. These are also reflected in the latest “Quart” (Teresa Tylicka, Jacek Tylicki, Marcin Wiśłocki, Tadeusz Bernatowicz). It also contains a block of texts devoted to educational trips around Europe of young Polish magnates in the 17th and 18th centuries (Adam Kucharski, Małgorzata Wyrzykowska). The last article published in our quarterly, written by Anna Schultz and Marta Wróblewska, links the early modern era with times closer to us. The description of the journey made by Daniel Chodowiecki in the 18th century from Berlin to Gdańsk and its repetition by Polish artists in 2018 is an example of a “postmodern” reception of concrete events from the past transformed into material of contemporary art.

And that would be the end of my introduction, if it were not for Marek Zgórniak’s interesting polemic with the article by Irena Olchowska-Schmidt in the first issue of “Quart” in 2019, the subject of which was a possible plagiarism by one of the most famous Polish painters of the 19th century – Józef Brandt.

A travel, as we know, is not only a movement in space, but also an opportunity to exchange thoughts and to intellectually intensify existence. I hope that reading our quarterly will help our Dear Readers to fulfil all these noble goals and lofty tasks.

At this point, I would like to thank Prof. Dr. Andrzej Kozieł, the originator and guest editor of this issue, for the fruitful cooperation.

On behalf of the Editorial Board
Prof. Dr. habil. Waldemar Okoń